

Finansdepartementet
103 33 StockholmDatum
11 maj 2015**Yttrande över betänkandet SOU 2015:2 - Värdepappersmarknaden MiFID II och MiFIR**

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, (Skandia) yttrar sig härmed över rubricerade betänkande.

Skandia är medlem i Svensk Försäkring och står bakom de synpunkter som framförts av Svensk Försäkring i dess remissvar. Skandia anser dock för egen del att det finns särskilda skäl att ytterligare betona vissa aspekter och konsekvenser av de förslag som redogörs för i betänkandet och vill därför lämna följande synpunkter.

Skandias utgångspunkter

Skandia är ett ömsesidigt livförsäkringsbolag som ägs av sina kunder. Detta ger Skandia en särskild möjlighet, men också ett särskilt ansvar, att sätta kundernas perspektiv och intressen främst. Bolaget arbetar långsiktigt och det är utgångspunkten för all vår verksamhet. Skandia är också en oberoende aktör på finansmarknaderna. Bakom Skandia finns således ingen finansiell eller annan institution. Bolaget, som har ett mycket stort antal tjänstepensionskunder men även en betydande andel privatkunder, är beroende av att spelreglerna är lika och neutrala. Det är enligt Skandias uppfattning lagstiftarens uppgift att tillse att reglerna uppfyller dessa kriterier.

Skandias principiella inställning till förslagen om provisionsförbud

Utredaren har valt att gå ett steg längre än vad MiFID II kräver och föreslår, förutom införande av den s.k. minimiregeln i direktivet (dvs. totalt provisionsförbud vid oberoende rådgivning) att det även i samband med "icke-oberoende" investeringsrådgivning/finansiell rådgivning till icke-professionella kunder ska vara förbjudet att ta emot ersättning från tredje part om ersättningen kan antas skada kundens intressen (9 kap. 17 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden). Samtidigt ges ett brett bemyndigande till Finansinspektionen som medför att det i realiteten är nämnda myndighet som ska avgöra vad som kan anses vara skadligt för kunden.

Kunder har ett behov av både rådgivning och en fungerande konkurrens på den finansiella marknaden. Provisioner skapar förutsättningar för båda samtidigt som de, med rätt utformning, inte riskerar att skada kundens intressen. Det är därför enligt Skandias uppfattning viktigt att provisioner som fenomen inte förbjuds. Detta utgör också utgångspunkten för Skandia som således inte förespråkar ett totalt provisionsförbud.

Det kan enligt vår uppfattning förvisso finnas situationer där utbetalande av vissa typer av provisioner kan stå i konflikt med långsiktig kundnytta. Detta gäller särskilt de situationer när en kund ska teckna en försäkring med löpande inbetalningar och en engångsprovision ges ut redan vid tecknandet av försäkringen, s.k. up-frontprovision. Vi tycker därför det är rimligt att ett framtida provisionsförbud omfattar just denna typ av ersättningar. Skandia har också på eget initiativ redan under 2014 beslutat att slopa sådana provisioner.

Det generella förslag till provisionsförbud som lämnats av utredaren med ett brett mandat för Finansinspektionen att bestämma vad som ska anses skadligt i kombination med avsaknaden av analys hur distributionsmarknaden överhuvudtaget fungerar, vilka typer av ersättning som förekommer och skillnaderna mellan distribution av försäkringar och andra finansiella produkter, kan enligt Skandias uppfattning inte läggas till grund för lagstiftning i dagsläget på försäkringssidan. Det är sammanfattningsvis därför Skandias bestämda uppfattning att en mer ingående analys av konsekvenserna för produktbolag, distributörer och inte minst kunder, behöver göras.

Alla typer av ersättningar omfattas?

Utredningen har valt att beteckna de provisioner m.m. som förslaget tar sikte på med termen "ersättningar". Utredningen anför i betänkandet att med ersättning skall avses "avgifter, provisioner eller monetära eller icke-monetära ersättningar som utbetalas eller tillhandhålls av någon tredjepart eller person som agerar för tredjeparts räkning". Även rabatter av olika former bör inräknas menar utredningen (s. 437 i betänkandet).

Såsom konstateras ovan saknas en analys av vilka närmare konsekvenser som förslagen har på försäkringsdistributionsmarknaden, vilket är ytterst beklagligt. Såsom utredningens förslag kommit att formuleras, med en oerhört vid definition av termen "ersättning", innefattas i praktiken alla ersättningsströmmar som i dagsläget går från t.ex. ett produktbolag till en extern förmedlare i samband med investeringsrådgivning. Vi tror inte att avsikten från utredarens sida har varit att därigenom omöjliggöra distribution av försäkring i framtiden genom att ett produktbolag inte får ersätta en förmedlare för det arbete som läggs ned av förmedlaren för produktbolagets räkning. Skandia menar därför att det är viktigt i det fortsatta beredningsarbetet att det klargörs att det finns olika typer av ersättningar som går till förmedlarbolag varav endast en mindre del utgörs av vad som rätteligen ska kallas "provisioner". Således bör det odiskutabelt vara så att ett produktbolag även fortsättningsvis kan ersätta en förmedlare för alla de kostnader som är förknippade med förmedlarverksamheten ("distributionsersättningar") och som inte utgör provisioner.

Även ersättningsströmmar från ett fondbolag till ett försäkringsbolag i form av t.ex. rabatter vid inköp av fondandelar synes kunna omfattas av förslaget (detta omnämns även uttryckligen av utredaren på s. 437 i betänkandet). Rabatterna utgörs av volymrabatter som ges till försäkringsbolag som en mängdrabatt baserat på att bolaget köper in stora volymer och därmed kan förhandla till sig ett lägre pris. Denna möjlighet står av naturliga skäl inte den enskilde konsumenten, försäkringstagaren, till buds men kan ändå komma denne till godo genom att fondrabatterna används för kostnadstäckning i försäkringsbolagets verksamhet. Därmed kan nivån på försäkringsavgifterna som kunderna betalar också hållas nere.

Förslagen innebär en snedvridning av konkurrensen på distributionsmarknaden

Skandia välkomnar utredningens strävan att stärka konsumentskyddet och att samtidigt försöka åstadkomma likvärdiga villkor för finansiella aktörer med likartad verksamhet. Emellertid innebär den

föreslagna provisionsregeln i 9 kap. 17 § lagen om värdepappersmarknaden en snedvridning av konkurrensen på distributionsmarknaden på så sätt att aktörer som verkar utanför storbankskoncernerna inte kommer kunna verka på samma villkor som storbankerna (då de saknar egen distribution och därför är beroende av externa förmedlare). Detta kommer sannolikt leda till att färre kunder får råd och att färre personer kommer ägna sig åt rådgivning. Detta konstateras också av utredaren i betänkandet (jfr. s. 445). Enligt Skandias uppfattning är mångfald och sund konkurrens på distributionsmarknaden i grunden positivt för alla kunder och förutsättningarna för att distribuera finansiella produkter bör vara de samma oavsett om det är fråga om distribution genom egen personal eller genom externa aktörer. En snedvriden konkurrenssituation med några få starka aktörer på den svenska marknaden som både dominerar produktion och distribution av finansiella produkter kommer också drabba kunderna negativt med minskad mångfald och ökad likriktning i produktutbud, avsaknad av prispress på produkter och begränsning i placeringsmöjligheter för kunderna. Provisionsförbudet kommer i denna del verka i direkt motsatt riktning än vad avsikten får antas varit med lagstiftningen. Skandia delar inte uppfattningen att denna snedvridning kommer kompenseras av den föreslagna regeln i 9 kap. 8 § lagen om värdepappersmarknaden om att interna belöningsystem inte får konstrueras på ett sådant sätt att det kommer i konflikt med företagets skyldighet att beakta kundens intressen. Regeln har ett helt annat fokus och påverkar inte dessa instituts möjligheter att enbart förmedla sina egna produkter jämfört med den begränsning som provisionsförbudet har för berörda aktörer.

Lika villkor och samma legala förutsättningar för likartade verksamheter är en grundbult i en fungerande finansiell marknad, både avseende kunder och finansiella företag. Därför måste också lagstiftaren se till att detta kommer gälla även i framtiden.

Bengt-Ake Fagerman
Verkställande direktör